

ДЕМОКРАТСКА ПАРТИЈА СРБА У МАКЕДОНИЈИ

За Чедомира Антића

Демократска партија Срба у Македонији поздравља иницијативу Напредног клуба да сачини извештај о статусу и правима српског народа који од давнина живи на просторима данашњих држава на Балкану, сматрајући притом да је ова иницијатива дошла у последњем моменту и да је њена реализација од огромног значаја за даљу судбину припадника нашег народа.

Само елементарна анализа догађаја који су се одиграли на територији Балкана, нарочито у последње две деценије, доказује тезу да је српски народ из бивших република СФРЈ и других балканских земаља, захваљујући борби за власт од стране разних политичких опција у Републици Србији увек био монета за поткусуривање и то на своју огромну штету, која се одражавала на различите начине: од губитка статуса или стекнутих права до геноцида. Треба знати и то да смо у свим програмима наших деловања записали да је наша солидарност и подршка српском народу безусловна и баш та безусловност је знала да буде највећа опасност за нас - припаднике српског народа који живи изван Србије.

Не треба никако сметнути с ума да је слаб међународни положај Србије исто тако дао свој негативан допринос положају Срба у Македонији. По нашим проценама да би минимизирање српског народа лакше прошло, у држави у којој живимо, раме уз раме и обилату помоћ спољног фактора, штимовани су и резултати ванредног пописа становништва 2002. Године, да би се оправдале привилегије дате албанском корпусу преко Охридског споразума.

1. У вези са Вашим првим питањем, теоријски гледано, остваривање колективних националних права српског народа у Републици Македонији почива на позитивним законским решењима, разуме се не у свим областима животних потреба.

Међутим, из више разлога, можемо да оценимо да су колективна права најчешће недоступна српској популацији у Републици Македонији. У том домену најболнији је проблем немогућности остваривања права слободе вероисповести. Овакво стање ствари је резултат непризнавања ингеренције Српске православне цркве на територији Македоније, па чак и прогон њених богослужитеља, а у случају егзарха СПЦ у РМ прибегнуто је у два наврата његовом судском гонењу, па чак и тамновању;

2. Предности које би требало да буду чврсти темељи позитивног односа државе према српском народу пре свега видимо у тесној повезаности са македонским народом, почевши од породичних, пријатељских и пословних веза које нису занемарљиве. Проблеми који стоје на путу бољих односа према српској популацији у Републици Македонији углавном су историјског порекла и они извиру из искривљене слике историјских догађаја који су се одигравали на тлу данашње државе. Овде пре свега мислимо на однос овдашњих власти према Балканским ратовима и Првом светском рату. Догађаји којима се ми поносимо у Републици Македонији се представљају као освајачко војевање Србије у односу на Македонију, то је изузетно јака пропаганда која је стигла чак и до школских уџбеника.

Некритичан однос Македонске државе у односу на порекло македонског идентитета, који наводно потиче од Александра Великог, негирајући наше заједничке словенске корене, још је један негативан рефлекс у односима према Србима у Републици Македонији. Овде би свакако уврстили и један од последњих догађаја негативног призвука - признавање такозване државе Косово од стране Републике Македоније;

3. Са жалошћу морамо да констатујемо да су улагања државе у којој живимо у развој идентитета и развој српске националне заједнице равна нули;

4. Још је теже одговорити на ово питање јер су на нашу велику жалост и улагања Републике Србије у ове сврхе више

него минимална и не могу задовољити ни најосновније потребе за било какав значајнији напредак српске заједнице у Републици Македонији. Зашто је то тако, одговор би требало потражити у релевантним институцијама Републике Србије;

5. Уколико изузмемо по неку посету припадника из Амбасаде Републике Србије у Македонији, званични представници Републике Србије нису нити једном посетили руралне средине. Морамо рећи да су званичне делегације Србије у Републици Македонији присутне, по правилу, приликом прослава неких наших историјских догађаја (посета Зебрњаку, спомен капели на Удову и српском војничком гробљу у Битољу);

6. Република Србија би као хитно морала да разради акциони план за бригу према српском народу, а такође се слажемо да би требало донети Закон о српском народу у дијаспори и окружењу;

7. У неколико региона у којима Срби живе у знатнијем броју, а о којима се може говорити као неразвијеним, као што је Скопска Црна Гора и Општина Старо Нагоричане, Република Србија није показала интерес за било каква улагања;

8. Лагана, али систематска асимилација српског народа перманентна је опасност за развој српске заједнице у Републици Македонији, која се без свестране помоћи Републике Србије не може отстранити. Овде посебно треба поменути отсуство српског капитала у привреди;

9. Државни циљ Србије када је реч о српској заједници у Македонији, као императив налаже предузимање хитних и опсежних мера које би ефикасно спречиле даљу асимилацију српског живља, јер се без њене помоћи тај процес не може зауставити. Овде пре свега мислимо на систематске економске мере, односно улагање у средине у којима живе Срби у већем броју и где би за мобилизацију радне снаге одлучујући фактор био српски. Друго, исто тако врло важно поље на којем се води битка за опстанак српске заједнице у Републици Македонији, јесте улагање у унапређење образовног процеса намењеног припадницима српске

националне заједнице. Под тим подразумевамо шире могућности за школовање на образовним институцијама у Републици Србији, стипендирање студената Срба из Македоније, специјализације и слично. Изузетно је важно улагање Републике Србије и у школе на којима се деца образују на српском језику, неке од њих постоје, а неке би требало тек основати, за шта постоје законске могућности. Треба размишљати о томе да ми и нисмо дијаспора у класичном смислу те речи, па сходно томе у Министарству за дијаспору формирати посебну дирекцију за Србе из окружења. Исто тако се надамо да ће комуникација која није на завидном нивоу бити побољшана, јер нам је и она потребна у обављању свакодневних активности.

Разуме се да је неопходно да се Република Србија максимално ангажује у свим сферама живљење српске заједнице у Републици Македонији, свакако, у границама својих могућности.

Скопље, 24.11.2008.

Демократска партија Срба у Македонији
председник
Иван Стоилковић

